

**До Председателя на научното жури по конкурса за заемане на академична длъжност “професор”,
Област на висшето образование 3.Социални, стопански и правни науки,
Професионално направление 3.8. Икономика (Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка)
Бургаски свободен университет (БСУ) -
Център по икономически и управленски науки**

С Т А Н О В И Щ Е

**От : проф. д-р ЕМИЛИЯ ГЕОРГИЕВА МИЛАНОВА,
Университет за национално и световно стопанство (УНСС),
катедра „Счетоводство и анализ“,
Професионално направление „Икономика“,**

**Относно: конкурс за „ПРОФЕСОР“ по професионално направление 3.8
„Икономика“ (Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка), обявен в ДВ,
бр.80 от 16.10.2015г. с единствен участник доц. д-р САВА ХРИСТОВ ДИМОВ**

1. Кратка информация за конкурса и кандидата

Настоящото становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., с изм. и доп., последно изм. и доп. бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ - ППЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 75 от 24.09.2010 г., с посл.изм. бр. 62 от 12.07.2013 г.) и на Правилника за развитие на академичния състав (ПРАС) в БСУ във връзка с организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности. Участвам в научното жури по конкурса за „професор“ въз основа на Заповед № ЛС-43 от 14.12.2015г. на Ректора на БСУ.

Конкурсът е обявен за целите на Програмно направление „Финанси и счетоводство“ към Центъра по икономически и управленски науки (ЦИУН) на БСУ. Единствен кандидат по конкурса е доц. д-р Сава Хр. Димов от Програмен съвет по Финанси и счетоводство към ЦИУН на БСУ – гр. Бургас.

Сава Димов е придобил магистърска степен през 1985г. във ВФСИ „Димитър А. Ценов“, гр.Свищов (сега СА „Д. А. Ценов“) по специалност „Счетоводна отчетност“. От 1987г. до 1998г. е преподавател в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов. През 1992г. е придобил образователна и научна степен “доктор” по научната специалност “ Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка ” (Диплома № 21726/10.01.1992 г., изд. от ВАК към МС на Република България) . Темата на дисертационния труд е в обхвата на научната специалност по конкурса (изпълнено изискване на чл.24, ал.1 от ЗРАСРБ). *През 1998г. му е присъдено научното звание „доцент”* (Свидетелство № 18969 от 10.02.1998г., изд. от ВАК към МС на Република България).

През август 1998г. д-р Сава Хр. Димов започва работа като доцент към Програмен съвет по Финанси и счетоводство при ЦИУН на БСУ.

Владее писмено и говоримо немски, английски и руски езици.

2. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Доц. д-р Сава Димов има преподавателски стаж в Програмно направление „Финанси и счетоводство“ при ЦИУН на БСУ *повече от 17 години* (само като доцент). За последните пет учебни години е провеждал лекции и семинарни упражнения по следните дисциплини: Теория на парите и кредита, Финансови пазари, Международни валутно-финансови отношения и Финансов инженеринг пред студенти от редовна и задочна форма на обучение в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. През последните пет учебни години средногодишната му учебна заетост е повече от 500 часа.

Учебно преподавателската работа на доц. д-р Сава Димов се отличава с много добро научно - теоретично равнище и професионална компетентност. Нашата оценка е за наличие на *съответствие на академичната компетентност на кандидата със спецификата на конкурса.*

3. Кратка характеристика на представените научни трудове

За участие в конкурса за академична длъжност „професор“ кандидатът е представил списък на 71 публикации, от които 1 монография и участие в 4 монографични изследвания, 7 студии, 5 учебници и учебни помагала (от които един самостоятелен учебник), 28 научни статии (от които 8 в съавторство; 5 публикувани в чуждестранни издания), 26 научни доклада (от тях 5 в съавторство; 12 изнесени на международни научни конференции). Спазени са изискванията на Правилника за развитие на академичния състав (ПРАС) в БСУ във връзка с организацията и провеждането на конкурси за заемане на академични длъжности.

В монографията „Финансова политика и дейности в общината“, 2001 се изследват задълбочено следните проблеми: общотеоретични аспекти за участие на общината на организираните финансови пазари; хеджингови, спекулативни и арбитражни позиции за общинските фирми на срочните финансови пазари; борсови индекси и опции, листвани на пазара като индиректен индикатор за общинската икономика и участие на общината в извънборсовото търгуване на акции и опции по Интернет.

Особено актуално звучи издадената в съавторство **монография „Неприятелски поглъщания и защита от тях: световен и руски опит“, 2015г.** Проблемите, разработени от доц.д-р Сава Димов се отличават с демонстрирано познаване в дълбочина на изследвания обект и направени съответни изводи и анализи: собствеността като обект на неприятелско поглъщане; пазарът на сливания и поглъщания в съвременна Русия; международният опит при провеждане на неприятелски поглъщания; основни елементи на неприятелски поглъщания в държавната и кооперативна собственост и тяхната класификация; коментарни понятия, свързани с алтернативни тълкувания.

В самостоятелните **студии** се обсъждат актуални въпроси, свързани с деривативните финансови инструменти (Правни аспекти за тълкуване на финансово производните инструменти; За някои нови аспекти и възможности на по-сложните

контракти за разлики като търгуеми финансови деривативи); с новата парадигма на международните финансови пазари за емпиричен анализ и предсказуемост на цените на търгуваните активи; с проблемите при формиране на международния дългов пазар в съвременни условия; с новите емисионни политики на централните банки; с теоретичните подходи на съвременните аспекти на бюджетирането на бъдещи финансови потоци.

Статиите са публикувани в специализирани научни списания (пет от тях са публикувани в чуждестранни издания), като в тях се третират научно-приложни проблеми, свързани с деривативните финансови инструменти и пазара на деривати; с електронната борсова търговия с финансови инструменти; с оценка на ефективността от инвестиране и използване и използване на интелектуалния капитал; с формиране и реализация на националната структурна политика в съвременна Русия и др.

Научните доклади и съобщения са изнесени на международни научни конференции в страната и в чужбина. В тях се развиват проблеми и въпроси, свързани с деривативните финансови инструменти и с обучението на студентите от спец. „Финанси“ в бакалавърски и магистърски програми, в т.ч. перспективите в обучението в магистърската програма „Финансов инженеринг“ (ученето в академична среда).

Доц. д-р Сава Димов участва в конкурса за „професор“ с **един самостоятелен учебник** и в съавторство на *четири други учебника и учебни помагала*. Учебникът „Съвременни измерения на международните финансови пазари“ също е монографично изследване, разработено в 16 глави с всички характеристики на съвременен учебник. При представянето на отделните теми са дефинирани учебните цели и преследваните резултати, които имат за цел да улеснят студентите при изучаването и възприемането на разглежданите в учебния материал проблеми, както и да ги мотивират за самостоятелно мислене.

Останалите учебници и учебни помагала (два от тях са на руски език, в съавторство по проблемите на управленското счетоводство и отчитането и анализа на фалитите) имат учебно-методичен характер и са с важно значение за обучението на студентите по финанси, както в редовна форма на обучение, така и в задочна и дистанционна форми на обучение в ОКС „бакалавър“ и в ОКС „магистър“.

В периода 2001 – 2013 г. е участвал в **седем национални и два международни** проекта, което удовлетворява изискванията на БСУ.

Представена е **справка за цитирания** на трудовете на кандидата, в която са посочени седем позовавания на научните му трудове.

Представените за рецензиране научни трудове са по специалността и профила на конкурса: те са на много добро научно и методично равнище и показват солидна общо-икономическа и специална подготовка на кандидата в конкурса за академичната длъжност "професор".

4. Основни приноси с научен и приложен характер

След внимателен преглед на представената за участие в конкурса научна продукция потвърждавам, че тя съдържа следните *научни и научно-приложни приноси*:

1. В резултат на задълбочени изследвания *пазарът е представен като*

информационна система по трансформация на икономически ефекти и като институционална социално-икономическа, финансова и правна система, като метафора на финансите, системата от икономически отношения, на модела на кръгооборота на ресурси, продукти и доходи.

2. Изследвана е една *нова тенденция на пазара на финансови инструменти*, според която извънборсовия пазар на финансови инструменти постепенно се поставя под контрол или регулации на някои от електронните площадки на големите борси.

3. *Доказано е чрез научен анализ*, че процесите на електронизацията на борсовата търговия, либералният достъп и глобализацията на пазарите на ценни книжа ще правят финансовия пазар по ликвиден, волатилен и рационален. Хедж-фондовете са възприети като потенциална опасност за развиващите се икономики, един вид форма на спекулация, тъй като не всички икономики ще издържат на напрежението на хедж-транзакциите.

4. Принос с *научно-приложен* характер са представените *основни механизми* на незаконно и враждебно поглъщане на активи чрез съдебни и вътрешно съдебни методи, чрез «заобикаляне» на покупката на акции, присвояване на активи на предприятията за дългове и контрол върху законните процедури по несъстоятелност. На базата на критерия, основен способ за присвояване, са обособени конкретни механизми и инструменти за поглъщане на активи.

5. Като принос с *научно-приложен* характер оценяваме изследваната тема за изработване на *конкретна методология за конкурентоспособност* на предприятията, която може да има приложение както при обучението на студенти от различните икономически специалности, така и при вземане на съответно управленско решение. Изчислени са показатели за финансова устойчивост, за влиянието на дебиторската и кредиторска задлъжнялост върху приходите от стопански и нестопански дейности на собствениците на активи.

Заклучително становище: Предвид изразеното мнение и направените изводи за научните постижения и учебно-преподавателската работа на **доц. д-р Сава Христов Димов**, давам **положителна оценка**. Изпълнени са изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както количествените и качествените изисквания на БСУ за заемане на академичната длъжност „професор“.

Предлагам на научното жури да гласува за избирането на доц. д-р Сава Христов Димов на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 3.8. Икономика (“Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“), Област на висшето образование 3.Социални, стопански и правни науки.

София, 09.02.2016 г.

ПРОФ. Д-Р ЕМИЛИЯ МИЛАНОВА

.....